

375:372.8

Բ - 16

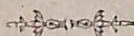
Պրոֆեսորներ, բոլոր յերկրների միացեր

ԿՈՄՅԵՐԻՏԱԿԱՆ ՍԵՐԻԱ № 1

ՔԱՂԳՐԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՄԻԱՍՆԱԿԱՆ ՍԻՍԵՄԻ

Ծ Ր Ա Գ Ի Ր

1-ԻՆ ՅԵՎ 2-ՐԴ ԿԱՏԵԳՈՐԻԱՆԵՐԻ
Հ Ա Մ Ա Ր



ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ Հ. Կ. ՅԵՐ. Մ. Կ. Կ.

Յ Ե Ր Ե Վ Ա Ն

1924 թ.

0120-10.

375: ~~275~~

Բ-16

№ V

300

1338-ԾԲ

Պրոկտորներ, բոլոր յերկրների միացեր

ԿՈՄՅԵՐԻՏԱԿԱՆ ՍԵՐԻԱ



ՔԱՂԳՐԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՄԻԱՍՆԱԿԱՆ ՄԵՑՆԵՐ

Ծ Ր Ա Գ Ի Ր

1003
11843

1-ին ՅԵՎ. 2-րդ ԿԱՏԵԳՈՐԻԱՆԵՐԻ
Հ Ա Մ Ա Ր



ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ Հ. Կ. ՅԵՐ. Կ. Կ.

—

Յ Ե Ր Ե Վ Ա Ն

1924 թ.

ՀԱՌԱՋԱՐԱՆ

Հայաստանի կազմակերպության մեջ քաղաքացիության աշխատանքների սխառն մասնակցությունը նպատակով անհրաժեշտ համարվեց թարգմանել Անդրյերկւտի հրատարակած 1-ին և 2-րդ կատեգորիաների ծրագիրը:

Պիտի նկատել, վոր Անդրյերկւտը այս ծրագիրը վորոշ չափով հարմարեցրել է տեղական (Անդրկուկասի) պայմաններին:

Այս հարմարեցումը ամենակարևոր նախապայմանն է, վորպեսզի քաղաքացիներում անցնելիք նյութը մասսաների համար պարզ ու գյուրամարս դառնա:

Գննողների ագիտ-պրոպ քաժինը ձեռնարկի ծրագրային մասին և մեթոդիկական ցուցմունքներին ավելացնում է հետևյալ դիտողությունները, վորոնք մեր տեղական կազմակերպությունները պետք է ոգտագործեն, յեղնելով աշխատանքի հաջողության տեսակետից անցնեն շոշափելի ու գործնական պարապմունքներին:

1) Պարապմունքների ժամանակ, նյութը ունկընդիրներին ավելի մատչելի դարձնելու համար փաստեր և որինակներ բերել տեղական իրականությունից (Հայաստանի ու սվյալ գավառի):

2) Նախկին կարգերի խորտակման ու սոցիալիստական հեղափոխության մասին խոսելիս, պետք է հիշել մեր յերկիրը դաշնակների որոք: Հեղափոխության ու նրա անհրաժեշտության մասին խոսելիս տալ սվյալ վայրի համառոտ պատմությունը:

3) Խորհրդային շինարարության մասին խոսելիս շոշափելի փաստեր բերել սվյալ գավառի կյանքից և

ներանց մեջ կոմսոմոլիստների ունեցած մասնակցութ-
յունից:

4) Յերիաշարժումը անցնելիս մի դասախոսու-
թյուն հատկացնել Հ. Կ. Յե. Մ. պատմությանը:

5) Հոկտեմբերյան հեղափոխության մասին խո-
սելիս պիտի հիշել գաղութահայ աշխատավորության
վերաբերմունքը դեպի Ս. Հայաստանը:

Հ. Կ. Յե. Մ. Կենտկոմի ագիտ-պրոպ Բաժին

ՔԱՂԳՐԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՄԻԱՍՆԱԿԱՆ ՍԻՍՏԵՄԻ

ՈՒՂԻՈՎ

1.

Դադարադիտության մեր աշխատանքի սխառ-
մատիզացիայի ու կազմակերպման անհրաժեշտու-
թյունն ակնհիշ է: Միանգամայն համարձակ կարելի
յե ասել, վոր հսկայական քանակությամբ աղարդուն
ժամանակ, փող և յեռանդ է վատնվել այս ուղղու-
թյամբ:

Ընդհանուր քաղաքական, հասարակական այն
դարգացումը, վորը Կոմսոմոլիստը ձեռք եր բերում
կազմակերպության մեջ, մասամբ նա ստացվում եր
քաղխմբակում և ակումբում, բայց գլխավորապես՝
կազմակերպչական, արտադրական ու տնտեսական
աշխատանքի ընթացքում:

Առանձին, լավ աշխատող խմբակները մեր ան-
ցյալ կրթական աշխատանքները չեն ընդունում, նը-
րանք միայն հաճելի բացառություններ են յեղել:

Նախկին մեր ագիտ-պրոպ աշխատանքների հիմ-
նական սխալները հետևյալներն են.

1) Աշխատանքի հաստատուն և միատեսակ ծրա-
գիր չի յեղել, իսկ այդ հանգամանքը գրեթե անհնա-
րին է դարձրել համապատասխան ձեռնարկների մը-
շակումը:

2) Խմբակների կազմակերպության հարցն ան-
կաշնոն է յեղել ինչպես պարապմունքների տեխնիկա-
յի տեսակետից, նույնպես և խմբակի անդամների նպա-
տակահարմար ընտրության հարցում:

3) Ծրագիրների անցման համար ժամկետներ
չեն յիշն սահմանված և հաստատուն ողակներ, վորոնք
պարտադիր լինեն յուրաքանչյուր կոմսոմոլիստի հա-
մար, չեն յեղել:

4) Դաստիարակչական աշխատանքի առանձին

տեսակները միջև ներքին կապակցութեամբ բացակայել ե: Ահաւարային մասնաշաղկապ աշխատանքը, քաղաքաշինարար, անցկացվող կամպանիայի, բնիկները աշխատանքները չեն իրականացրել իրար հետ աշխատելու մեղմում, վերաբերել մեկը մյուսին լրացնել:

5) Գրեթե բոլորովին հաշվի չեն առնվում կոմունիստական մասնակալարական հիմունքները տեղական պայմանները հաշվի առնելու համար: Հաշվի առնելով հենց դաժան աշխատանքի փորձը, ներկայիս մենք անցնում ենք սխառմամբ, նախամտածված և հետևողական ագիտացիոն աշխատանքների:

Ռ. Կ. Յե. Մ. Յ-րդ Համառոտական համագումարն այդ ուղղութեամբ ընդգծել է գլխավոր ուղիները, վերոնց գումարը կազմում է Քաղկոնուրյան միասնական սխառման հիմունքները: Միասնական է վերոնց հետևել նա նախաձեռնում է դաստիարակչութեան միասնական ձեռքով կոմունիստական յերիտասարդութեան միութեան համար:

Սխառմ է, վերոնց հետևել նա խիստ սխառմամբ գաղափարի յե յենթաբնական մեր ամբողջ ագիտացիոն աշխատանքները:

Քաղկոնուրյան հիմունքները համարվում յուրաքանչյուր կոմունիստի դասակարգային գիտակցութեան և ժամանակակից կյանքի, այսինքն՝ հանուն կոմունիստի վերջին դարաշրջանում մղված դասակարգային բաղադրանքների պրոլետարական ըմբռնութեան մշակումը:

II.

Վերադառնալով հնարավոր լինի մտաւորապես միեմունքն կրթական մակարդակ ունեցող անդամներին քաղաքականներում տեղավորել և դաստիարակչական աշխատանքների ձեռքը հարմարեցնել հաշորդաբար դժվարացնող մի քանի աստիճանների, քաղկոնութեան միասնական սխառմը նախաձեռնում է միութեան անդամների բաժանումը յերեք հիմնական կատեգորիաների:

I-ին կատեգորիային պատկանում են քաղաքականապես միանգամայն անզրադեանները:

II կատեգորիային՝ վերոնց գիտելիքներ ունեցողները:

III-ին՝ վերոնց վերոնց պատրաստութեան յատանալուց հետո կարող են ինքնուրույն կերպով վերամշակել նյութը:

I-ին կատեգորիայի համար ոգտագործվում է բնիկ, տեղաբնի դահլիճը և վերադառնալով անհրաժեշտ է ստորին տիպի քաղաքական: (Տես I-ին կատեգորիայի ծրագիրը):

II կատեգորիայի համար ոգտագործվում է քաղաքական կամ քաղգրոգիստութեան դպրոցը (տես ծրագիրը) և III կատեգորիայի համար՝ պրոպագանդիստները:

Այս յերեք կատեգորիաները ունին կրթական աշխատանքի հաստատուն նախագիծ, վերը անցնում է վերոնց ժամանակամիջոցում: Այսպիսով հաստատվում են հետևողական ողակներ, վերոնցով պետք է անցնի յուրաքանչյուր կոմունիստ:

Առաջագործը ծրագիրը կազմված են Անդրկովկասյան բոլոր կազմակերպութեաններին համար. ծրագրի մեջ փոփոխութեաններ կարող են մտցվել միայն յենթակի նրա կիրառման փառնիք և միմիայն Անդրերկրում ագիտացիոն, բաժնի միջոցով:

Նման միատեսակ ծրագրերով դեկավարվելով մենք կարող կը լինենք.—

Առաջին՝ աստիճանաբար լավացնել ու կատարելագործել այդ ծրագրերը, ոգտվելով Անդրկովկասյան մասշտաբով նրա կիրառման փորձից և յերկրորդ՝ մշակել ու հրատարակել այս ծրագրին համապատասխանող ձեռնարկներ:

(Այժմ պատրաստվում է մամուլին հանձնելու յերեք ձեռնարկ, մեկը I-ին և յերկուսը II կատեգորիաներին համար):

Ծրագրերի ընդհանուր կմախքի միաձուլութեանը չի պարտավորում նրանց բառացի կիրառելուն Անդրկովկասի բոլոր վայրերում: Ընդհակառակը, ծրագրերն այնպես է կազմված, վոր հնարավորութեան է առկա հիմնական թեմաները պատկերազարդել նյութի առաջացնել տեղական պայմաններին համաձայն: Տեղական պայմաններ ասելով պետք է հասկանալ յերկրի

հեղինակական, ազգայնականության ու Յերիամիթյան կենցաղը, տեղական խորհրդային մարմինները փորձեցին աշխարհագրական պայմանները:

Ծրագրի այս կողմը, վորը հիմնված է գործնական պրոպագանդիստական աշխատանքի անհրաժեշտության վրա, ըմբռնելի նյութից ու մոտիկից տանում է գեղի ավելի հեռուն ու բարձր: Բուն, հիմնական խնդիրների անջատման նպատակն է նրանց շուրջը կենտրոնացնել անցկացվող նյութը: Բանն այն է, վոր այն բոլորն, ինչ վոր մշակվում է քաղխմբակում, ամբողջովին չի յուրացվում, անխուսափելիորեն մի մասը մոռացվում է և հաճախ դա կարևորագույն հանգամանք է:

Մինչդեռ ամբողջ նյութը պատկերավորելով և ավելի կառեկառ նյութերը կենտրոնական դարձնելով, վրստահ ենք, վոր դրանք համայն գեղա կը յուրացվեն: Բացի այդ բուն նյութի առանձնացումը ամեն մի գրողից ամբողջացումն ինքի լրացումը հեշտացնում է պատկերավորված նյութի ըմբռնումը և պարզում նրա նշանակությունը:

Այս ծրագրերով քաղխմբակների աշխատանքները կանոնավորելով՝ մենք գործի մի մասը միայն կը կատարենք: Մնում է այս ծրագրերը կոմ. դաստիարակության սխտեմի հիմնական նյութ համարելով ազիտ պրոպ ալեալ աշխատանքները յեվս այնպես վերակազմել, վոր նրանք բոլորն էլ սկսած գրական խմբակից ու վերջացած բնագիտական խմբակով, լրացնեն ու պատկերավորեն այն հիմնական ծրագիրը, վորը մենք անցնում յենք քաղխմբակներում: Միայն նման միաձուլ կազմակերպված աշխատանքով կը կարողանանք կոմսոմոլիստի մի ամբողջական աշխատանքի յուրաքանչյուր բնագավառը կունենա ամբողջական առաջդիմական նշանակություն:

Ռ. Կ. Յե. Մ. Անդրեյեկովի Ագիտ.-Պրոպ Բաժին
Ի-ին ԿԱՏԵԳՈՐԻԱՅԻ ԽՄԲԱԿՆԵՐԻ ԾՐԱԳՐԻ ՄԱՍԻՆ

Ի-ին կատեգորիան, համաձայն համառուսական Մ-րդ կոնֆերանսում ընդունված համակարգության ոգտագործում է բջիջն ու ակումբի դահլիճը:

Առաջին կատեգորիային պատկանում են միության այն անդամները, վորոնք բոլորովին զուրկ են քաղաքական գիտելիքներից, դրանք գլխավորապես նորեկներն են, վորոնք գեռ չեն անցել միության դաստիարակչական դպրոցի բովով: Նկատի ունենալով, վոր մեզ մոտ՝ Անդրկովկասում, միությունն առանձնապես աճեց մասսայականացավ 22-23 թվերին պիտի ասել, վոր նորյեկները, այսինքն Ի-ին կատեգորիային պատկանող անդամները մեղանում ճնշող մեծամասնություն են կազմում:

2. Որոպես գիտակցելով միատեսակ դաստիարակչական աշխատանքի առավելություններն՝ այնուամենայնիվ պետք է հիշատակենք, վոր քանի վոր,

ա) Միության անդամների ճնշող մեծամասնությունը պատկանում է Ի-ին կատեգորիային:

բ) Մեր ակումբները թե ֆինանսական և թե մեթոդական աշխատանքի տեսակետից անկազմակերպ ու անկանոն են:

գ) Համեմատաբար թույլ են բջիջներում տարվող դաստիարակչական աշխատանքները, մենք գեթ առաջին շրջանում չենք կարող Ի-ին կատեգորիայի դաստիարակչական աշխատանքներն արդյունավետ դարձնել, մինչև վոր չկազմակերպենք նրա անդամներին համար քաղգրագիտության ստորին տիպի հատուկ խմբակներ:

3. Այս ուղղությամբ տարվող աշխատանքները Ռ. Կ. Յե. Մ. Անդրեյեկովի պլենումի վորոշումներին համաձայնեցնելով, անհրաժեշտ է մի քանի այդպիսի փորձական խմբակներ կազմակերպել, միաժամանակ պետք է մանրտման կերպով ուսումնասիրել այդ խմբակների կազմակերպության աշխատանքների փորձը:

4. Ի-ին կատեգորիայի խմբակները ըստ հնարավորության կազմակերպվում են ակումբներին կից և ունեն աշխատանքի հետևյալ պլանը:

1. Կ. Յե. Մ. կանոնադրություններ:

2. Կ. Յե. Մ. ծրագիրը:

ա) Կապիտալիզմի փուլզումն ու սոցիալիստական հեղափոխության դարաշրջանը:

բ) Խորհրդային շինարարությունը:

գ) Գիտությունը ուժ է:

3. Ռ. Կ. Յե. Մ. պատմությունը:

4. Հոկտեմբերյան հեղափոխության ալիքները Արեւմուտքում և Արեւելքում:

5. Նկատի առնելով խմբակի անդամների չափազանց թույլ պատրաստությունը, պարապմունքները կարճատևությունը նույնիսկ այս փոքրիկ հարցերը մանրամասն ու լրիվ չի կարելի մշակել:

Այսպես որինակ, յեթե առանց նախորդ վորոշած շրջանակների սկսենք մանրամասն անցնել խորհրդային շինարարությունը լրիվ ծավալով մենք չափազանց կը ծանրաբեռնենք նյութը և չի ստացվի ցանկալի ոգուտն ու տպավորությունը:

Դրա համար ել ներկա ծրագրի մեջ առանձնացված են բուն հիմնական մտքերը, վորոնց շուրջը պիտի կառուցել այս կամ այն հարցի ուսումնասիրությունը:

I Կ. Յե. Մ. ԿԱՆՈՆԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

Կանոնադրության կետերի ընթերցում

Հաջ. — Դու ժամէլ ես Կոմյերիտիության մեջ՝ վորը իր շարքերում հարյուր հազարավոր յերիտասարդ բանվորներ ու գյուղացիներ ե համախմբում, ինչ ես կարծում. այդպիսի մեծ կազմակերպությունը կարող ե նպատակահարմար և արդյունավետ աշխատանք տանել, յեթե չունենա ներքին կարգապահություն և յուրաքանչյուր անդամի աշխատանքի հաստատուն կանոններ:

Պատասխան. — Վնչ, մեր միությունն ինչպես և ամեն մի կազմակերպություն, պետք ե ունենա հաստատուն կանոններ—այսինքն կանոնադրություն: Ուստի առաջին կետի շուրջը կոլեկտիվի յուրաքանչյուր անդամի պարտականություններն են համախմբվում, այսինքն կանոնադրությունն ոգտագործվում ե վորպէս կոլեկտիվիտական բարոյականության որինակ ու կենցաղային հարցերի լուսաբանման համար հիմք ե ծառայում:

II Կ. Յե. Մ. ԾՐԱԳԻՐԸ

Հապիսալիզմի փուլումը ու սոցիալիստական հեղափոխության ճանապարհը

I ինչ գլույց

§ § 1 և 2 (շարունակություն)

Կենցաղական ցուր. — Մարդկությունը կանգնած ե հիշյալ հարցի առաջ. կամ կոլտուրայի կործանում ու մահացում և կամ անցումն դեպի նոր հասարակարգ, այսինքն դեպի կոմունիզմ: Կապիտալիստական (բուրժուական) հասարակարգի քայքայումը դրդում ե պրոլետարիատին, վոր միակ ուժեղ, կազմակերպված ու գիտակից դասակարգն ե, տապալել կապիտալիզմի լուծը և ամբողջ աշխարհում հաստատել պրոլետարիատի դիկտատուրա, վորի միջոցով մենք կը հասնենք կոմունիզմին:

2-րդ գլույց

§ § 4, 3 և 5 (շարունակություն)

Կենցաղական ցուր. — Կոմունիզմի համար մղվող պայքարը համառ ե ու յերկարատե, վորին կը մասնակցեն մի քանի սերունդներ: Բանվորագյուղացիական յերիտասարդությունը Կոմունիստական կոնսակցության պահեստն ե, և եկտիվ մասնակցություն ե ցույց տալիս պրոլետարիատի պայքարին ու շինարարությանը: Նա այդ անում ե իր կազմակերպության՝ Կ. Յե. Միության միջոցով, Կ. Յե. Մ. համախմբում ու կազմակերպում ե յերիտասարդ բանվորությունը, վորպէսզի մասնակցի կոմունիզմի համար մղվող պայքարին և ամբողջ կյանքը նոր հիմունքներով կառուցելու աշխատանքներին:

Յուցմունքներ. — Առաջին գլույցում պետք ե անցնել կապիտալիստական հասարակարգի անկման ու սոցիալիստական հեղափոխության անհրաժեշտությունը՝ կարգալով ծրագրի առաջին յերկու կետերը:

Յերկրորդ գլույցը մատնանշում ե յերիտասարդության դերը կոմունիզմի համար մղվող պայքարի մեջ: Յերկրորդ գլույցի հիմնական նյութը ծրագրի կենտրոնն ե կազմում:

§ § ի տեղափոխությունը 2-րդ գլույցի մեջ նրա

համար և արված, վորպեսզի 1 ին զրույցը անցնելուց հետո հեշտ լինի անցնել 4-րդ §-ը:

Թե 1 ին և թե 2 ըդ զրույցները խորացվում և պարզաբանվում են ծրագրի համապատասխան կետերի ընթերցանության ընթացքում:

ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ԾԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

I գրույց

ԿՅՑՄ ծրագրի 13, 13, 14 § § ը սահմանադրության հիմունքները: Ընտրությունների դասակարգչանությունը և ֆեդերացիան:

Կենտրոնական ճյուղ.— Խորհրդային շինարարությունը— համաշխարհային դասակարգչային պայքարի զորաճակատի առանձին մասն է: Յուրաքանչյուր կոմսոմոլիստ իր ամբողջ յեանդը պարտավոր և իսպառ դնել խորհրդային կարգերի ամրապնդման համար:

II գրույց

Խորհրդային իշխանությունն ու գյուղացիությունը, զոգումը, քաղաքի շեֆությունը գյուղի հանդեպ, քաղաքի բլիշների կուլտուրական շեֆությունը գյուղական բլիշների նկատմամբ:

Խորհրդային Հանրապետությունների պաշտպանությունը, բանակն ու նավատորմը: ՌԵՑՄ շեֆությունը նավատորմի նկատմամբ:

Յերկու շեֆություն՝

1) Նավատորմի վրա— հանրապետության պաշտպանության համար:

2) Գյուղի վրա— գյուղացիության հետ մերձեցում ստեղծելու համար:

Կենտրոնական ճյուղ.— Բանվոր դասակարգի հաղթանակի գրավականն և խորհրդային իշխանությանն ու նրա անախտության ուժեղացումը գյուղի ու քաղաքի դրդումն է և լավ կազմակերպված պաշտպանությունը, վորը արդյունաբերության, վերականգման ասպարեղում պլանի պաշտպանի մեր աշխատանքն օտարյաներից կապիտալից:

Յուլյուստեմեր.— 1-ին զրույցը, ինչպես և նա-

խորհրդները պիտի կառուցվի ծրագրի համապատասխան կետերի ընթերցման հիման վրա, հիմնավորապես մշակելով մեր սահմանադրության սկզբունքները:

Առանձնապես պետք է շեշտել դասակարգչային ընտրությունների և ֆեդերացիայի սկզբունքները 2 ըդ զրույցը մասամբ կառուցվում է ծրագրի «Խորհրդային հանրապետության պաշտպանության ասպարեղում» բաժնի հիման վրա, մնացյալը քննվում է գյուղի և քաղաքի զոգման ընթացիկ աշխատանքների հիման վրա:

ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆ ՈՒՅԺ Ե

Գիտությունը մարդկային հասարակության կատարած փորձն է: Համեմատել ցարական կառավարություն և խորհրդային իշխանության դաստիարակչական քաղաքականությունը:

Ցարական (բուրժուական) քաղաքականությունը նպատակ ունի շահագործման ամրապնդումը: Մեր դաստիարակչական աշխատանքը նպատակ ունի դասակարգչային ինքնաշարժություն խորացումը, վորն անհրաժեշտ է հանուն կոմունիզմի մղվող պայքարի ու սոցիալիստական շինարարության համար:

Կենտրոնական ճյուղ.— Գիտությունը— արտագրաբան ընթացքում կուտակված փորձի արդյունքն է և հասարակական աշխատանքի կազմակերպման ղեկն է: Գիտությունը, շահագործման նպատակով մեռնաշնորհված է յեղել արտապետող դասակարգերի կողմից, և յեթե յերբեմն շնորհվել է բանվորին և գյուղացուն, այն էլ այն չափով ու ձևով, վորը համար է յեղել շահագործողների համար:

ՍԽՀՄ պրոլետարիատի համար իշխանության գրավումով հասանելի դարձավ նաև գիտությունը, նա պետք է արժանա այդ կարևոր ղեկը, վորն ավելի քան անհրաժեշտ է բանվոր յերիտասարդությանը:

Յուլյուստեմեր.— Այս զրույցը կառուցվում է ԿՅՑՄ ծրագրի «Բուլլուսվարական աշխատանք»-ը կետի հիման վրա:

Բուրժուական և մեր կրթության օխտեմի միջև գուղահեռական անցկացնելիս պետք է մասնաշեղծվոր բուրժուական շահագործման նպատակներով գիտությունը խեղաթյուրել և:

Այս գրույցի նպատակն է խմբակի անդամներին մեջ պարապելու ձգտում զարթեցնելը, այնպես վոր չպիտի վախենալ մեծ քանակութեամբ պատկերավորութիւնները նշուելու արդիւնքը:

III Ռ. Կ. ՅԵ. Մ. ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆԸ

1-ին գրույց

Յերիտասարդական կազմակերպութիւններին առաջացումը Գերմանիայում ու Զվիցերիայում, վորպէս պատանի վարպետացուների միութիւն: Կազմակերպութիւնների տնտեսական ելութիւնը: 1907 թվի Շտուտգարդի կոնգրեսը: Յերիտասարդութեան դերը սոցիալ-դեմոկրատիայի պոպուլարիզմի գործում, Հակամիլիտարիստական պրոպագանդա: Միջազգային յերիտասարդական որը: 1915 թվի Բեռնի կոնգրեսը: Արեւմուտքի յերիտասարդական կազմակերպութիւնները ներկայումս: Հոկտեմբերյան հեղափոխութեան դերը յերիտարթման պատմութեան մեջ:

Կենտրոնական Յուր.— Յերիտասարդութեան միութիւնն առաջացավ, վորպէս պատանի վարպետացուների տնտեսական համախմբում:

2-րդ գրույց

Ռ. Կ. ՅԵ. Մ. պատմութիւնը հոկտեմբերից հետո: Համագումարները և նրանց զլխավոր մոմենտները:

3-րդ գրույց

Յերիտարթումը Անդրկովկասում, Կազմակերպութեան առաջացումը: 1919 թվի Բագվի համագումարը: Անդրկովկասյան կազմակերպութիւնների միավորումը և Ռ. Կ. ՅԵ. Միութեան ձուլվելը: Յերկրային բյուրոների շրջանը: Անդրկովկասյան առաջին լեգալ համագումարը և նրա նշանակութիւնը:

Կենտրոնական Յուր.— Պատմութեան ուսումնասիրութիւնը՝ դա հողային մարտական ավանդների հետ ծանոթանալն է հեղափոխական պայքարի փորձի հաշվետուն:

Ցուցմունքներ—1-ին գրույցում յերիտասարդութեան կազմակերպութեան առաջացման պատմութեան հետ զուգընթաց կերպով բացատրել նաև յերիտարթման ելութիւնը:

2-րդ գրույցը կառուցվում է՝ հենվելով Ռ. Կ. ՅԵ. Մ. համագումարների շարադրութեան վրա: 3-րդ գրույցը պետք է առարկայացնել նայած թէ խմբակը վորտեղ է գտնվում՝ Վրաստանում, Հայաստանում թէ Ադրբեջանում:

3-րդ գրույցում չափազանց անհրաժեշտ է պարզաբանել պատմութեան ուսումնասիրութեան անհրաժեշտութիւնը:

IV ՀՈԿՏԵՄԲԵՐԻՅԱՆ ՀԵՂԱՓՈԽՈՒԹՅԱՆ ԱՆԻՔՆԵՐԸ ԱՐԵՎՍՈՒՑԲՈՒՄ ՅԵՎ ԱՐԵՎԵԼԲՈՒՄ

Այս գրույցը հիմնվում է ընթացիկ մոմենտի վրա: **Կենտրոնական Յուր.**— Հոկտեմբերյան հեղաշրջումը կապիտալիզմի ճակատի ճեղքումն է ու համաշխարհային սոցիալիստական հեղափոխութեան սկիզբը:

Փորձը ցույց տվեց, վոր խմբակային պարապմունքները, կարելի չէ արդյունավետ դարձնել այն դեպքում, միայն, յիթէ հաշվի առնվի խմբակների առանձնահատկութիւնները և յուրաքանչյուր անդամի զարգացման մակարդակը, այդ պատճառով անհրաժեշտ է դասընթացքի սկզբում կազմակերպել նախնական գրույց, ուր ղեկավարը պետք է ծանոթացնէ խմբակի ամեն մի անդամի հետ: Ներածական այդ գրույցը կարելի չէ նվիրել խմբակի կազմակերպչական հարցերին կամ ներկա մոմենտին:

Ներկա շարքը բաժանվում է 12 պարապմունքի—

- | | | | |
|---|------------|---|--|
| 1 | Պարապմունք | — | Ներածական գրույց: |
| 2 | « | — | ԿՅԵՄ կանոնադրութիւն: |
| 5 | « | — | ԿՅԵՄ ծրագիր: |
| 3 | « | — | ՌԿՅԵՄ պատմութիւն: |
| 1 | « | — | Հոկտեմբերյան հեղափոխութեան անելիքներն Արևմուտքում և Արևելքում: |

Շարաքական մի պարապմունք ունենալու դեպքում, դասընթացը պետք է վերջացնել յերեք ամսով:

4) Հեկտեմբերյան հեղափոխութիւնն ու դասակարգերի մղած պայքարը՝ իշխանութեան համար, (2 զրույց):

5) Անդրկովկասի խորհրդայնացումը (1 զրույց):

6) Ռ. Կ. Կ. ու խորհրդային իշխանութիւնը (2 զրույց):

7) Հեկտեմբերյան հեղափոխութեան արեւելքը Արեւմուտքում և Արեւելքում (2 զրույց):

8) Կոմիտեները, նրա թշնամիներն ու դաշնակիցները (2 զրույց):

9) Յերիտասարդ գվարդիա, Կ. Յե. Մ. (2 զրույց):

10) Ն. Տ. Ք ից դեպի սոցիալիզմ (1 զրույց):

11) Ինչպես դառնալ կոմունիստ (1 զրույց):

I-ին օտրօ

ՄԵՐ ԱՐՏԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՔԵՐԸ

I-ին զրույց

Գործարան-արհեստանոց: Ի՞նչ է պետք գործարանին, արհեստանոցին՝ վառելանյութ, հում նյութ, աշխատանք:

Վառելանյութ—Վորտեղից է ձեռք բերվում. Բագու (նավթ) Տկվիբուլի, Դոնբաս (քարածուխ) անտառներ և այլն:

Հում նյութ—Կիսաֆաբրիկատ: Հում նյութ ձեռք բերելու որինակներ (ըստ հնարավորին շրջակայից վերցրած):

Պատասխան—Ընկեր:

Գործարանում մասնակցում են՝ աշխատանքը, այսինքն մարդը, բնութեան հարստութիւնները, հում նյութ ու վառելանյութ: Գործարանում մշակվում են մարդկային հասարակության համար ոգտակար ապրանքներ:

Կեցեցողական նյութ. — Մարդը տեխնիկապես ազդու է բնութեան վրա, վորպեսզի բավարարի իր կարիքները:

2-րդ զրույց

Անդրկովկասի տնտեսութիւնը սերտորեն կապված է համաշխարհային տնտեսութեան հետ:

Վառելիքն և հում նյութ ստացվում են հանքերից, տնկարաններից յերկրագնդի զանազան վայրերում:

Կիսաճաբիկատ—Ստացվում է մյուս գործարաններից ու զանազան վայրերից:

Տվյալ գործարանի արտադրութիւնը կարելի չէ ոգտագործել մի այլ գործարանում: Մի արտադրութեան կապը մյուսի հետ. հաղորդակցութեան, խնդիր, յերկաթուղի, շոգենավեր, առեւտրական գրասենյակներ, արհեստներ, հիմնարկութիւններ: Մարդկային աշխատանքը կամ արտադրում է կամ ծառայում է արտադրութեան համար: Ամեն մի արտադրութիւն այնտեղ է զարգանում, ուր նրա համար նպաստավոր պայմաններ կան: ՍՈՂՄ և ամբողջ աշխարհի տնտեսական քարտեզը:

Կեցեցողական նյութ. — Գործարանը, արհեստանոցը, հանքերը, հիմնարկութիւնները և այլն համաշխարհային տնտեսութեան բնութիւնն են հանդիսանում:

Յուզմունքներ I-ին օտրօ առթիւ. — 1-ին շարքի խնդիրն է՝ լուսաբանել մարդկային աշխատանքի նշանակութիւնը և տեղը բնութեան մեջ ու խմբակի անդամներին ընդհանուր կերպով ծանոթացնել Ս.Ն.Հ.Մ. և յերկրագնդի տնտեսական աշխարհագրութեան հետ: Տնտեսական աշխարհագրութեան մասին պետք է տրվեն ընդհանուր տեղեկութիւններ: Գիշ թե շատ մանրամասն կարելի չէ կանգ առնել Ս.Ն.Հ.Մ. և առանձնապես Անդրկովկասի տնտեսական աշխարհագրութեան վրա: Յերկու զրույցներն են հիմնվելու յեն շոշափելի որինակների վրա, վորոնք պիտի վերցնել շրջակայից:

Ամեն մի քաղաքում առանձնացվում է մեկ կամ մի քանի գործարան վորի որինակով ներկա ծրագիրը կարելի չէ ավելի առարկայացնել: Յեթե բնիշն մտախիկ չի զտնվում այն գործարանից, վորի համաձայն մշակված է ծրագիրն, այն ժամանակ անհրաժեշտ է կազմակերպել եքսկուրսիա պեպի գործարան:

2-րդ օտրօ

Տեխնիկայի պատմութիւնը (կապված տնտեսական ձեւերի պատմութեան հետ):

1-ին գրույց

Մարդը հասարակական կենդանի յե. Երաժշտութեան գործիքներ պատրաստող: Նախնական կոմունիզմ:

Քառե-գար.—(Ձեռքի հարվածից՝ քամելու գործիքներ, կողպիտ կերպով միացած և սրիչ գործիքներ):

Բրոնզի գար.—(Արճիճյա և անագե և գործիքներ) Կենդանիների ընտելացումը: Բրիչային յերկրագործութեան ժամանակաշրջանը միացած անասնապահութեան հետ: Ֆեոդալական հասարակարդ:

Կեցեցեակաճ Գյուր.—Տեխնիկան կանգ չի առնում, նորանոր գյուտերի շնորհիվ, վորոնք մարդկային կուտակված փորձի արդյունքն են կազմում, նա շարունակ առաջանում է:

Հարյուր տարի հետո մեքենաները դգալի չափով կատարելագործված կը լինեն: Հարյուր տարի տուժ մեքենաները շատ ավելի հասարակ եյին, քան թե հիմա յեն:

2-րդ գրույց

Քաղաքների զարգացումը վորպես առևարական կենտրոնի: Առևտրի զարգացումը, մեծ գյուտերի դարաշրջանը: (Ամերիկան, ճանապարհ դեպի Հնդկաստան և այլն): Արհեստավորական, անայնագործական արդյունագործութեան զեպի գործարան: Բուրժուազիայի ուժեղացումը: Բուրժուազիայի վերջնական հաղթանակը Ֆեոդալների դեմ ունեցած պայքարում: (Բուրժուական հեղափոխութեան դարաշրջանը):

Սոցիալ ինդուստրիայի զարգացումը: Պրոլետարիատի աճումը և հակադրութեանը բուրժուազիային: Տեխնիկայի կատարել զարգացումը՝ յերկրակաշտութեան, գոլորշի:

Կեցեցեակաճ Գյուր.—Տեխնիկան ոգտագործվում է տերպալիտող դասակարգի կողմից:

Յուզմունքներ 2-րդ Եարֆի տուրիվ.—2-րդ շարքի հիմնական խնդիրն է՝ հասկացողութեան առևտրի տեխնիկայի դիալեկտիկական զարգացման մասին՝ պարզելու անտեսական ձևերի ու տեխնիկայի զարգացման փո-

խադարձ ազդեցութեանն ու նրանց միջև յեղած կապը:

2-րդ շարքը կապված է 1-ի հետ հետեվյալ բովանդակութեամբ.—

1-ին շարք՝ մարդը տեխնիկայես ազդում է բնութեան վրա, վորպեսզի բավարարի իր կարիքները: 2-րդ շարք՝ մարդը տեխնիկայես ազդում է բնութեան վրա արտադրական գործիքների միջոցով, վորոնք անդադար կատարելագործվում են:

Ձափազանց կարեւոր է II-րդ շարքով հասկացողութեան առև, վոր տեխնիկայի զարգացումը կուտակված փորձի արդյունք է, միաժամանակ պետք է շեշտել, վոր տեխնիկայի զարգացումը գնալով արագանում է, այսպես որինակ, քարից մինչև մետաղը հաշվում է 1000 ամյակներ, մետաղն գործիքներից մինչև շոգեմեքենան հարյուրավոր դարեր, իսկ կապիտալիստական տեխնիկան զարգանում է առաւ ամյակներով:

Յերեք գրույցների ընթացքումն հլ պարզել այն միտքը, վոր տեխնիկայի զարգացումն արագութեանը ուղղող հարաբերական է հավելյալ ժամանակին:

Ծանոթութեան.—I ին և II-րդ գրույցի արանքում լավ աշխատող խմբակներում, արվում է մի գրույց յիվս նվիրված տեխնիկայի ու անտեսական ձևերի և իդիոլոգիայի կապի պարզաբանման:

Այդ կապը պիտի պատկերավորել Ֆեոդալիզմի որինակով:

Ճեռգոյիզմ.—Բնական անտեսութեան: Կաթուղի-կութեան (սխալաստիկա): Անշարժ անտեսութեան: Անշարժ իդիոլոգիա՝ յերկրը անշարժ է, նա է աշխարհի կենտրոնը:

Քաղաքի զարգացումը.—Առևտուր, գործարան, այն ժամանակվա հեղափոխական բուրժուազիայի ծրնունդը: Նոտպերեքիկա—յերկրը Եարժվում է, նա կենտրոնն է:

Կապիտալիզմի 3-րդ շարքի քայքայումը և սոցիալիստական հեղափոխութեանների դարաշրջանը:

I գրույց

Կապիտալիզմը վորպես ապրանքային խոշոր արտադրութեան՝ հիմնված վարձու աշխատանքի վրա: Արտադրութեան միջոցների կողմից մեքենայնոր-

հումը կապիտալիստների դասակարգին: Բանվորական ուժի շահագործումը: Շահագործման ելուժյունը՝ հավելյալ ժամանակ, հավելյալ արդյունք: Դասակարգային պայքար: Գործադուլներ: Պայքար բանվորական որվա կրճատման համար:

Կենդրոնական ճյուղ:— Կապիտալիստական արտադրության ընթացքում պրոլետարիատի ու բուրժուազիայի շահերը ուժեղ կերպով բաղկավորվում են իրար:

II. Զբաղյոց

Ապրանք և շուկաներ. Կապիտալիստական արտադրության ճգնաժամերը, վորպես արտահանության ճգնաժամեր: Կապիտալի կենտրոնացումը (տրեստներ, սինդիկատներ, բանկեր): Կապիտալի վարձացումը ջրում և ազգային սահմանները:

Կապիտալիստների յերկու խմբեր պատերազմից առաջ (Անգլիա ու Գերմանիա), վորոնք կապում էին շուկաները իրար մեջ բաժանելու համար, Համաշխարհային պատերազմը, վորպես կապիտալիզմի ահեղ ճգնաժամ: Դասակարգային պայքարի սրվելը պատերազմից հետո: Կապիտալիստական հասարակարգի քայքայման անխուսափելիությունը: Հոկտեմբերյան հեղափոխությունը Ռուսաստանում դա համաշխարհային սոցիալիստական հեղափոխության սկիզբն է:

Ֆուցմուցներ 3-րդ օտքի առթիվ.— Առաջին զրույցի խնդիրն է՝ ընդլայնել ու շոշափելի դարձնել 2-րդ շարքի այն հիմնական միտքը, վոր ամերապետոզ դասակարգը տեխնիկական ոգտագործում և շահագործման նպատակներով:

Ընդհանուր գծերով պարզելով շահագործման ելուժյունը, միաժամանակ կը պարզվի դասակարգային ելուժյունը:

Բանվորական որվա կրճատման համար մղվող պայքարը կապելով շահագործման ելուժյան հետ՝ պետք է շոշափելի արինակներ բերել մի վոր և հաշմանական բնույթ կրող գործադուլից:

Պատերազմի պատճառների մանրամասն ջննդությունը յերկրորդ զրույցով վերջանում է այս ծրագրի պատմական բովանդակությունը: Պատերազմը արդ-

յունք է կապիտալիզմական ահեղ ճգնաժամի, վորից չի կարող ազատվել կապիտալիստական հասարակարգը:

IV րդ օտք

ՀՈԿՏԵՄԲԵՐՅԱՆ ՀԵՂԱՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆԸ ՅԵՎ ԴԱՍԱԿԱՐԳԵՐԻ ՊԱՅԲԱՐԸ

I-ից ԳՐԱՅԿ

Հոկտեմբերյան հեղաշրջումը (համառոտ նկարագրություն) Հոկտեմբերյան հեղափոխությունը հետեւանքն է բանվորների և գյուղացիների զոդման: Հոկտեմբերի գյուղացիական լոզունգները, զոդումը քաղաքացիական կռիվների ժամանակ (զինվորական միություն) 1921 թ. զարենտուրքը և ներկայիս միասնական գյուղատնտեսական տուրքը (մկրատ) ի հարցը:

Կենդրոնական ճյուղ.— Հոկտեմբերյան հեղափոխությունը, ազատական ու տնտեսական ճակատների հաղթանակը արդյունք է բանվորի և գյուղացու զոդման:

II րդ ԳՐԱՅԿ

Կարող է դեմոկրատական (ապադասակարգային) պետություն լինել և արդյոք արեվմաուքում կա նրման պետություն: Գոյություն ունենալու պայքարին Անդրկովկասում մենշևիկների, դաշնակների և մուսաֆաթների որոք: Պետությունը դասակարգերի ահաշա հակասությունների հետեւանքն է: Կապիտալիստական հալածանքի պետական միջանդմը (վոստիկանություն, դատարան, յիկեղեղի բանակ, մամուլ):

Կենդրոնական ճյուղ.— Ահհրաժեշտ է փշրել կապիտալիստական մեխանիզմը և հաստատել պրոլետարիատի ղիկտատուրայի պետությունը, վորպիսին է ՍՍՀ միություն:

Ֆուցմուցներ IV-րդ շարքի առթիվ.— I-ին զրույցը պետք է ամրոգշովին կաուցել հոկտեմբերյան հեղափոխության շարադրության հիման վրա: 2-րդ զրույցում ցուցադրելով ապադասակարգային պետության անհնարինությունը, պետք է հող պատրաստել հետեւյալ զրույցի համար, վորը նվիրվելու է Անդրկովկասի խորհրդայնացմանը:

ԱՆԴՐԿՈՎԿԱՍԻ ԽՈՐՀՐԴԱՅՆԱՑՈՒՄԸ

Անդրկովկասի անջատումը Ռուսաստանի հեղափոխությունից:

Համաձայնողականների հաղթանակը: Կոմ. կուսի շրուժյունը: Մարտի 10 ին Ալեքսանդրովյան պարտիզում կատարված զենքակահարությունը:

Բազմի խորհրդային իշխանության կործանումը: Ազգային անհամաձայնություններ: Ազգային հանրապետությունների կազմակերպումը: Հայ-վրացական պատերազմը, Ղարաբաղի հարցը: «Դեմոկրատների հալածանքը: Շրջափակման (ոկկուպացիայի) ժամանակաշրջանը: Համաձայնողականությունն ու նրա հետեւիները: Որինական, թե ինչպես դաշնակները, մուսաֆաթներն ու մենշևիկներն Անդրկովկասի աշխատավոր մասսաները մի քանի տարով կարեցին ուստական հեղափոխությունից, ազգայնականությունը հրահրեցին ու ընկան յեվրոպական իմպերիալիզմի ազդեցության տակը: Բանվոր-գյուղացիական մասսաների հեղափոխական շարժման աճումը: Ապստամբություններ Հայաստանում ու Վրաստանում: Հայաստանի, Ադրբեջանի ու Վրաստանի խորհրդայնացման պատմությունը: Համաձայնողական կուսակցությունների վերջնական քայքայումը և վաճառվածությունը:

Ֆուցմուցներ.— Այս կոնսպեկտն առարկայացվում ու մանրամասնությունների յե յենթարկվում նայած թե խմբակը փորտեղ և գտնվում՝ Ադրբեջանում, Հայաստանում, թե՛ Վրաստանում: Մատնանշելով հեղափոխական շարժման աճումը, պետք և հիշատակել նաև յերիտասարդական կոմունիստական կազմակերպությունների զարգացումն ու վերելքը:

ՌԿԿ ՈՒ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ԻՇԽԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ

Սոցիալ դեմոկրատական կուսակցության պա-

ռակտումը, «մեծամասնականներ» ու «փոքրամասնականներ»: Փոքրամասնականների կատարած հակահեղափոխական դերը: Ինչ՞ու մեծամասնականները վերանվանվեցին Ռուսաստանի կոմունիստական կուսակցություն: ՌԿԿ-ը պրոլետարիատի միակ ղեկավարն է (ՌԿԿ համառոտ պատմությունը): ՌԿԿ իշխանության գլուխն է անցնում: Մարքսիզմը գործնականում (Լենինիզմ) Պրոլետարիատի ու գյուղացիության հաղթանակը կոմկուսի ղեկավարության ներքո:

ԿեՅՏՐՈՆԱԿԱՆ ՑՅՈՒՔ.— Կոմկուսը միակ բանվորական կուսակցությունն է, իբրի առաջնորդությունը միայն բանվորությունը կարող է վերջնականապես հաղթանակել կապիտալիզմին:

2-րդ գլուխ

ՍԽՀՄ Սահմանադրության հիմունքները՝ խորհուրդներ, ընտրական նորմաներ, հողի ու աշխատանքի կողմքը: Սոցիալիստական Խորհրդային Հանրապետությունների Միությունը— ազգային հարցի լուծումը ըստ մեծամասնականների:

Ժամանակակից բուրժուական պարլամենտարիզմը, նրա սահմանադրությունը, նրա պրակտիկան, (Ամերիկա, Ֆրանսիա):

ԿԵՏՐՈՆԱԿԱՆ ՑՅՈՒՔ.— Պարզաբանել ՍԽՀՄ սահմանադրության դասակարգային բնույթը:

Հոկտեմբերյան հեղափոխության արիւնքները Արեւմուտքում և Արեւելքում:

I-ին գլուխ

Ռուսաստանի հոկտեմբերյան հեղափոխությունը համաշխարհային հեղափոխության սկիզբն է: Հեղափոխությունները մյուս պետություններում: Գերմանական կալսթության տապալումը: Իշխանության անցումը բուրժուազիային: Գերմանական սոցիալ-դեմոկրատների կատարած դերը: Գերմանական պրոլետարիատի պայքարը հանուն իր հոկտեմբերի: Առաջավոր բանվորների ապստամբությունը: Կարլ Լիբկեխտը: յեվ Ռոզա Լյուքսեմբուրգը շարժման ղեկավարներ: Սոցիալ-դեմոկրատական կառավարությունը արյունախեղ է անում բանվորների ապստամբությունները:

Մորհրդային իշխանութիւնը Վենգրիայում ու նրա տապալումը: Հեղափոխական շարժումները իտալիայում: Գործարարների ու Փարբիկաների գրավումը 1920 թվին: Ուժեղ Կոմկուսի բացակայութիւնը իտալական բանվորների մեջ: Ֆաշիզմը ու կապիտալիստների դինամիկ հաճախումը յեփրոպական բոլոր յերկրների բանվորների վրա: Կարգի և պրոլետարիատը իշխանութիւն հասնել՝ չունենալով ուժեղ կոմունիստական կուսակցութիւն: (Որինակներ Գերմանիայի հեղափոխական շարժումներէն):

Կենտրոնական Եւրոպ.— Կապիտալիզմը ջնջել և ազգային սահմանները, կապիտալիզմը՝ համաշխարհային յերեվույթի և: Յեթն հեղափոխութիւն և ծագում, ապա նա չի կարող մի պետութիւն սահմանում մնալ, քանի վոր ազգային «սահմաններ» չկան: Հեղափոխութիւնը հաղթական արիքով պիտի ծածկե ամբողջ Յեվրոպան:

2-րդ գլուխ

Արեւելյան յերկրները յեփրոպական կապիտալիզմի թննքն են: Յեփրոպական կապիտալիզմը աշխարհի մնացած մասերը թալանելով միայն կը զարգացնի իր բոլոր ինդուստրիան: Յեփրոպայում կապիտալիզմը հանդես և գալիս վորպես ինդուստրիալիզմ, իսկ Արեւելքում վորպես ինդուստրիալիզմի լուծ:

Արեւելքի ազգայնական շարժումները հառաջագիւմ յերեվույթ են, վորովհետեւ նրանք հարվածում են կապիտալիզմին: Թյուրք աշխատավորութիւն պայքարը անգլո-ֆրանսիական կապիտալիստների դեմ: Հեղափոխական թյուրքիան ու Ս. Ս. Հ. Մ.-ը: Հուլիզմները Հնդկաստանում: Քաղաքացիական պատերազմը Չինաստանում: Արեւելքի յերիտասարդութիւն գերը: Հեղափոխութիւն աստիճանական աճումը ամբողջ աշխարհում: Կոմիւնիստները համաշխարհային հեղափոխութիւն շարքն և:

Կենտրոնական Եւրոպ.— Կապիտալիզմը, վորպես համաշխարհային յերեվույթ հանդես և գալիս Յեփրոպայում և թե Արեւելքում: Ազգային շարժումները Արեւելքում հառաջագիւմ յերեվույթ են, քանի վոր

նրանք քանդում են կապիտալիստական հասարակարգի մեքենան ու հնարավորութիւն են ստեղծում ազգային արդյունաբերութիւն զարգացման համար, վորը կուժեղացնի պրոլետարիատի միջուկը Արեւելքում:

Յուցմունքներ VII եղ շարքի առիթով.— Այս յերկու զրույցները ընթացքում, ամենազլխովորն և պարզել սոցիալիստական հեղափոխութիւն միջազգային բնույթի: Այս միտքը 1-ին զրույցում պատկերավորվում և Արեւմուտքի հեղափոխական շարժումների առանձին փաստերով, սակայն վոր մի դեպքում չպետք և մանրամասնորեն կանգ առնել այդ հեղափոխութիւնների պատմութիւն վրա:

Բավական և մանրամասնորեն թվել բոլորը ու վերլուծել մի վորե և հեղափոխութիւն, որինակ գերմանականը:

2-րդ զրույցը կառուցվում և նույն կերպ. սակայն ընդգծվում և Գերմանական շարժումը Տաճկաստանում: Այստեղ կարելի յի համեմատել խորհրդային իշխանութիւն, զաշնանների ու մենշեվիկները ունեցած վերաբերմունքը Գերմանիայի հանդեպ:

VIII եղ շարք

Կոմիւնիստները, նրա պատմութիւնը, հակառակորդներն ու դաշնակիցները:

1-ին գլուխ

1-ին ինտերնացիոնալը բանվորական շարժման արշաւույթին: Մարքս, Ենգլես, Ինտերնացիոնալի քայքայումը, (առ համառոտ): II-րդ Ինտերնացիոնալ: Կապիտալիզմի բանվորական շարժման զարգացման դարաշրջանը ազգային շրջանակներում: II եղ Ինտերնացիոնալի փլուզումը պատերազմի նախորդակին ու նրա հակահեղափոխական դերը:

2 եղ գլուխ

Կոմունիստ. III եղ Ինտերնացիոնալի կազմակերպչական ձևակերպումը: 1919 թ. I ին կոնգրեսում. Կոմիւնիստների կանոնադրութիւն հիմունքները (2, պայմաններ): 3-րդ կոնգրեսը և նրա նշանաբանը՝ «դեպի մասսաները»: 4-րդ կոնգրեսը ու միասնական բանվորական ճակատը: Կոմունիստ. կուսակցութիւնը գլխավոր յերկրներում: Պրոֆիւնտերները Գյուլագիական մասսաների գրավումը դեպի հեղափոխական շարժումները: Գյուլագիական Ինտերնացիոնալը:

Կենցորոնական ճյուղ.— Կոմիտեները սոցիալիստական հեղափոխության շարժան է, վերի շուրջը աստիճանաբար համախմբվում են բոլոր ճշմարիտ հեղափոխական կազմակերպությունները:

Յուզմունքներ.— Առաջին զրույցում ոգտագործվում է III-րդ շարքերում մշակված կապիտալիզմի անկման մասին յեղած մատերիալը:

Յերկրորդ զրույցում ոգտագործվում է նախընթաց շարքի մատերիալը:

IX ԵԱՐԲ

ՅԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ԳՎԱՐԴԻԱ, Կ. ՅԵ. ԻՆՏԵՐՆԱ-ՑԻՈՆԱԼ

Յերիտասարդ գվարդիա, Կ. ՅԵ. Ի. (ակնարկներ Ռուսաստանի ու Արեւմուտքի յերիտասարդական շարժման պատմությունից: Յերիտարժման ներկա դրությունը: Անդրկովկասյան Կոմիտեի տնտեսության պատմությունը) յերկու զրույց:

X-րդ ԵԱՐԲ

Ն. Տ. Գ-ԻՅ ԳԵՊԻ ՍՈՑԻԱԼԻԶՄ

I-ին զրույց

Պրոլետարիատի դիկտատուրան վորպես յերկարաժամ փոխանցման շրջան կապիտալիզմից դեպի կոմունիզմը: Ն. Տ. Գ. այդ ճանապարհի անհրաժեշտ ետապն է: Ն. Տ. Գ.-ան յիշեցնում է պրոլետարիատի ձեռքին ե գանվում բարձրագույն հրամանատարությունը, վորը կազմված է իբրեւ պետություն ու հենվում է գյուղացիության վրա, (վառելիքի ու հում նյութի գլխավոր աղբյուրները, ծանր արդյունաբերությունը, տեղափոխության միջոցները, արտաքին առեւտուրը): Պետական ու մասնավոր արդյունաբերությունների պայքարը: Ոտարյեղկոյա կապիտալի աշխատանքը մեղանում մեր հսկողության ներքո:

Կենցորոնական ճյուղ.— Ն. Տ. Գ.-ը պրոլետարական հեղափոխության ետապն է, ուր դասակարգային պայքարի եյությունը փոխադրվել է պետական ինդուստրիայի տնտեսական ասպարեզը, վորտեղ նա

պայքարում է ոտարյեղկոյա ու հայրենական մասնավոր կապիտալի դեմ:

2-րդ զրույց

Արդյոք խորհրդային իշխանությունը կոմունիզմ է: Կոմունիզմի եյությունը՝ ամեն մեկից պահանջվում է ըստ իր կարողության, ամեն մեկին տրվում է ըստ իր կարիքի: Անհրաժեշտության թագավորությունից դեպի ազատության թագավորությունը:

Կենցորոնական ճյուղ.— Համաշխարհային սոցիալիստական հեղափոխությունը ու պրոլետարիատի դիկտատուրան: Կոմունիզմի ուղին: Կոմունիզմը ապագա սակարգային հոսարանություն է:

XI-րդ ԵԱՐԲ

ԻՆՉՊԵՍ ԴԱՌՆԱԼ ԿՈՄՍԻՆԻՍ

Ինչպե՞ս սովորել Մարքսիզմը: Ինչպե՞ս պետք է սովորենք Իլյիչին: Ինչպե՞ս դառնալ ատեկապ (ատեկապության ընագիտական հիմնավորումը): Ինչպե՞ս պետք է ապրի կոմունիստն ու Կոմսոմոլիստը՝ կենցաղ. բարոյականություն, կոմսոմոլիստի պարտականությունները անհատական կյանքում: Ի՞նչ է պահանջում կոմսոմոլը իր անդամներից: Ի՞նչ է սպասում կուսակցությունը կոմսոմոլից:

Կենցորոնական ճյուղ.— Մարքսիզմը ապստամբած պրոլետարիատի գաղափարախոսական զինքն է: Դասակարգային ակտիվության հոմար անհրաժեշտ է դասակարգային աշխարհայեցողություն:

Այս ծրագիրը բաղկացած է 19 զրույցից, 25 պարագվունքից, 6 զրույց թողնված է կրկնության, ռեֆերատների ու ստուգման համար:

Ռ. Կ. ՅԵ. Մ. Աճգյեւեկովի աղիւս
պրոպ բաժին

ՄԵԹՈԴԻԿԱԿԱՆ ԴԻՏՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ 1-ԻՆ ՅԵՎ 2-ՐԴ ԿԱՏԵԳՈՐԻԱՅԻ ԽՄԲԱԿՆԵՐԻ ԾՐԱԳՐԻ ԱՌԹԻՎ

1. Մատերիալի արագ յուրացումը ապահովելու ե քաղխմբակի անդամների հետ ծանոթանալու համար վերջիններս քաղխմբակը մանելիս յենթարկվում են

վորոշ ուսումնասիրութեան, պարզվում է նրանց 1) դասակարգային ու պրոֆեսիոնալ պատկանելիութիւնը: 2) Նախկին աշխատանքը միութեան մեջ 3) պարզացման և աշխատունակութեան աստիճանը (գիտելիքների ստուգում չպիտի կատարել, վորոշեալ քաղվում է անդամը արդեն պատկանում է այս կամ այն կատեգորիային):

Առաջին յերկու կետերը պարզվում են հարցաթերթիկի միջոցով, վորի համար նկատի յեն առնվում նաև հետեւյալ կոնկրետ տվյալները՝ վեր ձեռնարկութեան մեջ է աշխատել քաղվածքակի անդամը, վորքան ժամանակով և ինչ պաշտօնով և այլն:

Զարգացումը և աշխատունակութիւնը ըստ հնարավորի վորոշվում է հոգեբանական փորձերի միջոցով (սրանց նկարագրերը կուղարկվի լրացուցիչ կերպով): Հարցաթերթիկների ու հոգեբանական փորձերի արդունքները հնարավորութիւն կը աւան վորոշելու զանազան խմբակներին համապատասխանող մեթոդները համաձայն նրանց առանձնահատկութիւնների:

2. 1 ին կատեգորիայի տարրական խմբակները դպրոցներում, ուր գիտելիքների ծավալը ծայր աստիճանի սահմանափակ է և ուր նորեկները ինքնաշխատութեան համար շատ քիչ են վարժված ղեկավարը իր ուղղորդութիւնը պետք է կենտրոնացնի նրա վրա, վորպեսզի դասավանդման ընթացքում սովորողները մեջ ինքնաշխատութեան ունակութիւնները զարգանան: Ուստի այստեղ ավելի լավ է կիրառել պարագմունքի հետեւյալ մեթոդը՝ նախ կարճառոտ ձեւով դասավանդել և ապա դասախոսի ղեկավարութեամբ կազմակերպել զրույց: Մի ունկնդրի հարցին պատասխանում են մյուսները, վորոնք գիտեն: Ինքը ղեկավարը մի շարք հարցեր է տալիս, վորոնց պատասխաններն ունկնդիրների հիշողութեան մեջ կամրացնեն տվյալ պարագմունքի նյութը: Ավելի լավ հիշելու նպատակով, յուրաքանչյուր զրույց վերջացնելիս, կազմակերպվում են կոլլեկտիվ զրույցներ ու կազմվում կոնսպեկտներ: Զրույցի վերջում առաջարկվում է քաղվածքակին ձեւակերպել դասի գլխավոր սիւժը: Վերջում ղեկավարը ամփոփում է այդ բոլորը ու առ-

լիս է իսկական ձեւակերպումը, վորը և գրի յեն առնում քաղվածքակի բոլոր անդամները:

3. Գետք է ձգտել, վոր զրույցները շոշափելի ձեւով ու գեղարվեստականորեն ավանդեն: Այդ պատճառով, վարտել հնարավոր է գրական գեղարվեստական պատկերավորում տալ, դասընթացքի կետերը պետք է կապել ընթերցանութեան հետ ու քաղվածքակի անդամները պիտի գրական-գեղարվեստական գործերի վերլուծութիւն կատարեն:

Անցածը հիշողութեան մեջ ամրացնելու նպատակով, յերկրորդ կատեգորիայի սովորողները Կ. Յե. Մ. տեղական ակումբներից մեկում, վորը կցված է ղեկարոցին, կատարում են ընթերցանութիւններ, պատմութիւններ, զրույցներ իրենց անցած գեղարվեստական գրականութեան մասին:

4. Պատմութեան, անտեսական ձեւերի պատմութեան և անտեսական աշխարհադրութեան շուրջը կազմակերպված զրույցների ժամանակ պետք է լայն կերպով կիրառել շրջակայութիւնների մեթոդը ղեկի պատմական թանգարանները, գործարանները, արհեստանոցները, տնայնագործական ձեռնարկութիւնները և այլն:

Ամեն մի եքսկուրսիա դպրոցում անցած նյութը շոշափելի յի դարձնում և նյութ է տալիս նկարագրական ընդունակութիւնների զարգացման համար. եքսկուրսիայի արդունքները, տվյալները և ստացած տեղեկութիւնները գրի յեն առնվում: Գրանցումները ղեկավարների համար վորպես աղբյուր են ծառայում վորոշելու սովորողների խոսքի, գրի և դատողութեան զարգացումը:

5. Ղեկավարները պարտավոր են պարագմունքի որագիր պահել: Դասավանդման բոլոր բացերի մասնաշուկում, քաղվածքակի անդամների նկատելի առանձնահատկութիւնները պետք է դրդեն, լավագոյն մեթոդներ կիրառելով, աստիճանաբար կատարելագործի դասավանդումը:

6. Պարագմունքներին հսկելու համար առանձին ստուգումներ չպետք է լինեն: Սովորողների ակտիվութեան և հաջողութեան աստիճանը նկատում է ինքը

ղեկավարը նրանց ինքնուրույն աշխատանքի ընթացքում (հարցերի, պատասխանների, զեկուցումների և ռեֆերատների միջոցով):

I-ին կատեգորիայի համար դպրոցի պարապմունքների վերջում կազմակերպվում է գրավոր աշխատանքներ նոր նյութերի շուրջը, վերոնց ցույց կտան դատողության և ստեղծագործության ընդհանուր զարգացման ասպարիզում ձեռք բերված հաջողությունները:

II-րդ կատեգորիայի համար կազմակերպվում է մի շարք զեկուցումներ, զրույցներ, վերաբողքազեկեր, ավարտած կոմսոմոլիստները ցույց կտան իրենց ընդունակությունները նյութի ինքնուրույն տիրապետության և ուրիշներին հաղորդելու դատողության գործում:

7. Քաղխմբակի անդամների գիտություն ստուգումը այսպես է կատարվում.— Ամեն մի սովորողի համար պահվում է անձնական գործ, վերաբողքազեկերին նշանակվում են դասախոսությունների նկատողությունները և դիտողությունները: Պարապմունքների վերջում արվում է մանրամասն ընույթագիր՝ թե ինչպես է յուրացված դասընթացը. վերջան են դարգացած ընդհանուր ընդունակությունները և խմբակն ավարտելուց հետո ինչ գործնական աշխատանքի պեսք կգան Կ. Յե. Մ. մեջ:

2-րդ կատեգորիայի քաղխմբակում կարելի չէ կիրառել հետեվյալ միջոցը՝ ղեկավարը մատնանշում է առաջիկա զրույցի նյութի մասին համապատասխան գրականություն: Պարապմունքներն ընթանում են զրույցի ձևով, աստիճանաբար անցնելով փոքրիկ զեկուցումների, վերոնց անում են սովորողները կարդացած գրականության շուրջ:

III-ի (պատկերավորման գեղարվեստի բաժին) խմբակները պատրաստում են պատկերադարձող նյութեր, վերոնց ցուցադրվում են պարապմունքների ընթացքում: Նայած սովորողների հաջողությանն առաջարկել նրանց, վոր իրենց բացառեն ցուցադրված նյութը և պարզ ավյալները իրենց պատրաստեն: Ամեն մի պարապմունքի վերջում կուլեկավի կերպով պատրաստվում է մշակված հարցի կոնսպեկտը:

7/11-1922

« Ազգային գրադարան



NL0239081



ԳԻՆՆ Ե՛ 10 ԿՈՊԵԿ ՉԵՐՎ.

